

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium, Šternberk, Horní nám. 5
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0218
Šablona	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Označení materiálu	VY_32_INOVACE_NIK03.doc
Vypracoval(a), Dne	Mgr. Alena Niklová, 16.12.2012
Ověřeno (datum)	19.12.2012
Předmět	Dějepis
Třída	4.A
Téma hodiny	Osudy československých válečných letců
Druh materiálu	Pracovní list
Anotace	Na základě osudu Josefa Brykse, československého letce, studenti mapují československé dějiny od éry Protektorátu Čechy a Morava až po komunistickou totalitu 50.let 20.století.

Josef Bryks

1916 Lašťany – 1957 Jáchymov

Jeho osud úzce koresponduje s vývojem poválečného Československa.

Pilot v RAF

Strávil celkem 13 let v za ostnatým drátem,
nejprve v německých zajateckých táborech,
později v komunistických lágrech.

Zemřel v jáchymovských dolech jako vězeň komunistického režimu.

Pan Bryks se narodil 18.března 1916 v Lašťanech u Olomouce v rodině zemědělce jako sedmý z osmi dětí. V roce 1935 maturoval na obchodní akademii v Olomouci. V letech 1936 – 1937 absolvoval vojenskou akademii v Hranicích s hodností poručík letectva.

20.ledna 1940 odešel do ciziny přes Slovensko do Maďarska, Jugoslávii do Řecka, odtud přes Turecko a Sýrii do Francie. Po pádu Francie 27. června 1940 odchází do Velké Británie k 310. československé stíhací peruti.

17.června 1941 byl sestřelen při bombardování francouzských elektráren, upadl do německého zajetí. Zde se díky dobré angličtině mohl vydávat za Angličana Josepha Rickse. Jeho identitu zjistili Němci až po dvou letech. Byl zařazen mezi „bad boys“, neboli nenapravitelné útěkáře. Pětkrát se pokusil o útěk, bohužel ani jeden pokus mu nevyšel. Nepatřil mezi pasivní zajatce, kteří s rukama v klíně čekali na konec války a osvobození. Svým počtem pokusů o útěk ze zajetí se staví na pomyslné čestné první místo mezi čs.letci, kteří se pokusili o útěk ze zajetí.

Po roce 1945 pracuje jako učitel teorie létání a profesor angličtiny na Leteckém učilišti v Olomouci.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Po únoru 1948 zatčen, odsouzen k 10 letům vězení a následně ještě k dalším dvaceti letům. Byl vězněn – Bory, Opava, Leopoldov, Jáchymovsko. Marné byly intervence jeho anglické manželky Trudie, které se podařilo i s dcerkou Soňou vrátit se do Anglie.

V roce 1957 umírá na infarkt, nebyla mu poskytnuta patřičná lékařská pomoc, což v tehdejších věznicích bylo zcela běžné. Zemřel v pouhých 41 letech. Ostatky nebyly vydány rodině k zařízení pohřbu. Urna byla tajně pohřbena na hřbitově v Motole. Toto místo bylo identifikováno až v roce 2009.

V roce 1991 byl in memoriam povýšen na plukovníka v.v. a v roce 2008 na brigádního generála. Jeho manželka (Trudie Bryksová žijící ve Washingtonu) ho symbolicky pohřbila v rodných Lašanech. Je po něm pojmenována jedna ulice v Praze a jedna ulice v Olomouci – Slavoníně. Byl o něm natočen dokumentární film s názvem Muž, který přecenil českou duši aneb Útěky Josefa Brykse. Při povodni v létě 2003 v Praze byly zničeny soudní spisy Josefa Brykse uložené v nižších patrech pražského soudu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

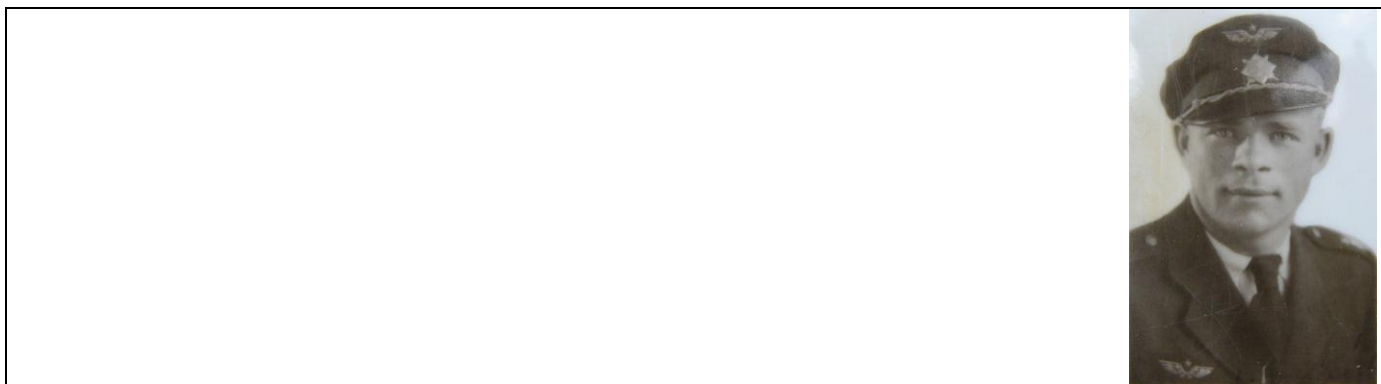
**„Národu, který si neváží svých hrdinů, hrozí,
že žádné nebude mít,
až je bude skutečně potřebovat!“**

1. Proč tvrdíme, že osud Josefa Brykse koresponduje s osudem poválečného Československa?
2. Které země pan Bryks prošel, než se dostal do Anglie?
3. Bylo mu v životě k něčemu dobré, že se ve škole dobře naučil angličtinu?
4. Ve které peruti v RAF pan Bryks létal?
5. Čím proslul v německém zajetí?
6. Kde, v kolika letech a jak zemřel tento náš hrdina?
7. Kde se můžeme poklonit jeho památce?
8. Co Tě zaujalo na jeho osudu a myslíš si, že je dobře, že jsme se o něm v hodinách dějepisu učili? Proč?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Použitá literatura

BRYKSOVÁ, Trudie. *Naděje a beznaděje*. Praha, 2003.

KUDRNA, Ladislav. *Českoslovenští letci v německém zajetí 1940-1945*. Praha, 2005.

Zdroje fotografií

[Cit. 2012-12-16]. Dostupné pod licencí Wikimedia Commons na WWW:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Josef_Bryks.jpg

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:RAF310Sq.gif>